

JAARVERSLAG
1 mei 2012 - 1 mei 2013

JAARVERSLAG

1 mei 2012 - 1 mei 2013

Coöperatie Kunst Reserve Bank
Overtoom 256
1054 JA Amsterdam

W: www.kunstreservebank.nl
M: info@kunstreservebank.nl
T: +31 (0)6 1226 3331

KvK A'dam: 52138445

Voorwoord

Met dit eerste jaarverslag legt het bestuur van de Kunst Reserve Bank verantwoording over haar functioneren af aan de leden van de coöperatie en informeert u en andere belangstellenden over het reilen en zeilen van de bank.

Het nieuwe bestuur is verheugd u te kunnen mededelen, dat de KRB een keur van activiteiten heeft ontplooid in het afgelopen jaar, waarmee ze haar visie en doelstelling op creatieve en zakelijke wijze invulling heeft kunnen geven. Dit unieke monetair/artistische experiment heeft haar kwaliteit in het afgelopen jaar kunnen bewijzen. Ook financieel heeft de KRB in dit eerste afgelopen jaar naar verwachting gepresteerd.

Dit is vooral dankzij de niet aflatende inzet van directeur Ron Peperkamp en de grote groep van vrijwilligers die onder zijn leiding vorm geven aan het experiment op de Zuidas. Niet alleen zijn zij erin geslaagd om met minimale middelen een opmerkelijk vormgegeven bank van de grond te tillen, maar vervolgens hebben zij ook de hele 'machinerie' van het experiment op gang weten te brengen.

Vanwege de zeer beperkte middelen moesten er prioriteiten worden gesteld en hierdoor heeft men zich het eerste jaar vooral geconcentreerd op de dagelijkse praktijk: ontwerpen van de kunstenaars uitwerken, stempels maken, munten slaan, bestellingen verzenden, loket bemannen, terrein onderhouden, etc. Daarnaast zijn er telkens feestelijke eerste muntslagen georganiseerd en zijn er verschillende groepen ontvangen op het hoofdkantoor van de bank.

De bank is bewust klein en zonder veel publiciteit begonnen maar inmiddels raken steeds meer mensen bekend met het bijzondere experiment op de Zuidas. Met de toenemende belangstelling van de media wordt ook langzaam maar zeker een breder publiek bereikt. De KRB zal deze ontwikkeling in het komende jaar continueren en intensiveren.

Op bestuurlijk vlak heeft de heer Kees Bolten het bestuur verlaten vanwege andere werkzaamheden in de kunstsector. Ik dank hem voor alle inzet en enthousiasme vanaf het eerste uur en de geleverde kwaliteit. Ondertussen zijn nieuwe bestuursleden toegetreden. Ik hoop dat met de nieuwe samenstelling met hetzelfde enthousiasme en met nieuwe energie gewerkt zal worden aan de doelstellingen van de KRB en de beoogde maatschappelijke effecten

Jeanne de Bruijn,
voorzitter coöperatie Kunst Reserve Bank

Ontwikkelingen 1 mei 2012 - 1 mei 2013

1. Organisatie

De KRB is oorspronkelijk opgezet door Kees Bolten en Ron Peperkamp die ook samen de coöperatie hebben opgericht. In de loop der tijd bleken de intensieve werkzaamheden voor Bolten steeds lastiger te combineren met zijn werk als producent en beheerder van HAL25 in Alkmaar. In november 2011 heeft Bolten besloten zich terug te trekken als bestuurslid en sindsdien is de dagelijkse leiding in handen van Ron Peperkamp. Bolten is nog wel op de achtergrond betrokken bij het project maar niet meer fulltime als uitvoerder actief.

Om principiële reden is vanaf het begin besloten het project zonder subsidie uit te voeren. De opstartkosten zijn geheel door de initiatiefnemers Bolten en Peperkamp gefinancierd. Toen eenmaal duidelijk was dat de gemeente Amsterdam het terrein op de Zuidas beschikbaar wilde stellen voor het experiment, is onder vrienden en relaties een ledenwerfactie gestart. Dankzij de eenmalige contributies en donaties van deze leden, is het gelukt de bouw op de locatie te financieren. Het is ook aan de inzet van talloze vrijwilligers en sponsors te danken dat de bank überhaupt bestaat.

2. Vrijwilligers

Tot op de dag van vandaag wordt het experiment geheel door vrijwilligers gerund. Directie noch medewerkers worden betaald – laat staan dat er bonussen worden uitgekeerd. Als directie is alleen Ron Peperkamp full-time actief. Hierbij wordt hij bijgestaan een wisselende groep vrijwilligers die verschillende werkzaamheden op zich nemen. Dit betreft vooral specifieke taken zoals vormgeving, munten slaan, loket bemannen, publiciteit, vertaalwerk, technisch werk en hulp bij openingen.

Het bestuur hecht eraan deze vrijwilligers hier met naam te noemen:

Elly Baltus	Leandra Fels	Frank Oorthuys
Mark-Jan Bastian	Justin Gosker	Marina Raymakers
Petra Benach	Marita Hendricks	Nina Støttrup Larsen
Tim Benjamin	Kelvin Hendrie	Wietske van der Want
Frank Berbée	Femke Herregraven	Marinus van Meegdenburg
Martine Both	René Heunen	Wouter van Westenbrugge
Luc Brugman	Jennifer Hoes	Roel Wittebrood
Wilma Bulhof	Jaap Meelker	Nellie Zwetsloot

De hulp van vrijwilligers is bijzonder welkom maar onvermijdelijk incidenteel. Het project is nu in een fase aangekomen waarin het beter zou zijn om een meer structurele oplossingen te vinden voor de inzet van mensen. Het is al langere tijd duidelijk dat het werk te veel is geworden voor één persoon die hier nu 3 jaar voltijds mee bezig is. Vanwege beperkte financiële middelen zal de coöperatie voorlopig nog vooral met vrijwilligers moeten werken, maar zoekt ze ook naar andere oplossingen. Mogelijk wordt de situatie anders als de financiële middelen ruimer worden en medewerkers ook betaald kunnen worden. Een andere oplossing is het aantrekken van stagiaires (zowel administratieve als bestuurskundige opleidingen of studenten kunstacademie, HEAO, etc.). Dit laatste vergt wel weer een flinke tijdsinvestering om dit goed te organiseren.

3. Gemeente en huurcontract Zuidas

Bij de voorbereiding van de locatie heeft de KRB volop medewerking gekregen van Dienst Zuidas (gemeente A'dam) en het Ontwikkelingsbedrijf Gemeente Amsterdam (OGA).

Her huurcontract voor de locatie liep van 8 oktober 2011 t/m 31 dec. 2012. Het contract kon zonder problemen worden verlengd tot 1 mei 2013. Het vooruitzicht dat wij het terrein ook na 1 mei konden blijven gebruiken, bleek afgelopen maart op lossen schroeven te staan. Op de locatie was namelijk een noodschool gepland en in principe zouden wij het terrein op 1 mei leeg moeten opleveren. Later bleek dat het stadsdeel Zuid geen toestemming verleende voor geplande nood-school. Dat resulteerde er in dat het contract van KRB met de Zuidas nu is verlengd tot medio september 2013.

4. Onderzoek DNB

De coöperatie had ook met andere onverwachte problemen te maken. Direct na opening van de bank op 1 mei 2012 kreeg de KRB een sommatie van DNB om de bank te sluiten omdat wij zouden handelen in strijd met artikel 3:7 van de Wet op financieel toezicht (Wft) die zegt dat het woord 'bank' alleen gevoerd mag worden door instellingen die over een bankvergunning beschikken. Tevens was onze omwisselgarantie in strijd met artikel 3:5 van de Wft, aangezien deze omwisselgarantie kan worden aangemerkt als het beheren van opeisbare tegoeden, hetgeen opnieuw is voorbehouden aan banken.

Begin juli heeft de KRB twee medewerkers van DNB op bezoek gehad en is aan hen uitleg gegeven over de opzet en uitvoering van het experiment. In een uitgebreide schriftelijke toelichting heeft de KRB nog eens uiteengezet, dat de inwisselgarantie een essentieel onderdeel is van het experiment en dat het zeer onwaarschijnlijk is dat het publiek de KRB zou kunnen verwarren met een reguliere bank.

Op 4 oktober is de KBR uitgenodigd voor het fameuze kopje koffie bij DNB op het Frederiksplein. Daar bleek het KRB experiment tot op de hoogste etage rond te zijn gegaan en in alle gremia besproken. Uiteindelijk heeft men besloten geen actie tegen de KRB te ondernemen en haar activiteiten als wisselbank oogluikend toe te staan. De ondertitel 'echt geld - echte waarde' moest de KRB echter verwijderen en voortaan moet de KRB ook een financiële bijsluiter bij de munten leveren.

5. Inhoudelijk

Een van de doelen van experiment is om een breder publiek te betrekken bij discussie over hervorming van het financiële stelsel. Daarnaast willen wij nadrukkelijk de discussie met de banksector aangaan. Met oog op het laatste hebben we regelmatig contact gehad met economen en financiële deskundigen. Ook bezochten wij allerlei bijeenkomsten en symposia over de geld- en bankproblematiek. Tot onze vreugde wordt ons experiment telkens met enthousiasme ontvangen. De vorm is voor academici en mensen in de financiële sector misschien wat vreemd, maar de economische achtergrond van het experiment wordt door velen onderschreven.

Het afgelopen jaar heeft de KRB ook verschillende groepen ontvangen: o.a. een danktank van de ABN, ambtenaren en de wethouder Ruimtelijke Ordening Maarten van Poelgeest, experts

van Nederlandse Vereniging voor Penningkunst en een zomercursus van de Hogeschool voor de Kunsten. Recent kregen wij zelfs een schoolklas van het Montessori college op bezoek. Het KRB experiment blijkt voor deze totaal verschillende publieksgroepen interessante ingangen te bieden. De theatrale vorm speelt hierin natuurlijk een belangrijke rol. Maar ook de bijzondere manier waarop wij monetaire principes inzichtelijk maken, blijkt iedereen aan te spreken. Dit laatste moge ook blijken uit de bijval die wij uit onze directe omgeving krijgen. Veel mensen die werkzaam zijn op de Zuidas hebben een munt gekocht en zijn daarmee mede-eigenaar van de KRB.

Met het Holland Financial Centre (onze buurman) is het plan gemaakt om samen een groot symposium over de achterliggende economische thema's te organiseren. Vooraanstaande sprekers als Dirk Bezemer en Arjo Klamer waren bereid om deel te nemen. Vanwege interne moeilijkheden bij het HFC hebben we dit plan helaas on hold moeten zetten.

6. Artistiek

Het project is nadrukkelijk een serieus monetair experiment, en geen vrijblijvend kunstproject. In de manier waarop de bank zich presenteert (d.w.z. in vorm, toon en stijl) worden artistieke pretenties daarom zoveel mogelijk vermeden. Op deze wijze hopen wij dat de aandacht zich volledig op de munten richt. Die munten worden vanzelfsprekend wel nadrukkelijk als kunstwerken gepresenteerd.

In dit verband moet de vormgeving van hoofdkantoor ook als een compromis worden gezien. Het aanvankelijke ontwerp van een smetteloze grindtuin met hoge hekken, camera's en prikkeldraad was vanwege de 'agressieve uitstraling' voor de Zuidas niet acceptabel. Ook vanwege de beperkte financiële middelen heeft de KRB de pregnante vormgeving enigszins moeten afzwakken. De huidige vormgeving is nog steeds redelijk opzienbarend, maar niet helemaal wat ons voor ogen stond. Dat is echter consequentie van de keuze om het project zonder subsidie uit te voeren – en omdat wij als kunstenaars de realiteit als podium van deze 'performance' hebben gekozen. Op een volgende locatie zijn er misschien meer mogelijkheden tot het creëren van een werkelijk bijzonder beeld.

Wij zijn wel zeer tevreden over vormgeving van de munten. De deelnemende kunstenaars hebben bij ons een vrijheid die hen in de vrij conservatief ingestelde praktijk van het muntenvak, zelden wordt gegund. De reservemunten zijn dan ook geen saaie middle-of-the-road ontwerpen zoals bijvoorbeeld de Munt in Utrecht regelmatig uitgeeft.

De artistieke kwaliteit van de munten wordt ook door experts als bijzonder hoog beoordeeld. Er zijn inmiddels munten opgenomen in de collectie van het British Museum en onlangs heeft de Haupt Collection in Berlijn een serie van Anne de Vries aangekocht.

De deelnemende kunstenaars zijn ook allemaal zeer enthousiast over de samenwerking. Velen hebben afgezien van betaling (kunstenaars worden in eigen munten uitbetaald). Vooral het idee om op deze manier en op deze uitdagende plek de waarde van kunst te demonstreren, wordt zeer gewaardeerd.

Bijna iedere week meldt zich een kunstenaar die ook een serie wil ontwerpen. Aangezien we al een flink aantal kunstenaars in de wacht hebben staan, moeten we deze verzoeken voorlopig afwijzen. De selectie van kunstenaars blijft natuurlijk arbitrair. Het valt niet te ontkennen dat de

persoonlijke voorkeur van de huidige directie nog altijd een doorslaggevende rol speelt. Het belangrijkste uitgangspunt blijft echter om tot een gemêleerde collectie van aankomende en gevestigde kunstenaars te komen.

7. Publiciteit

Vanaf begin is het duidelijk dat dit een project van de lange adem is. Zowel qua vorm als inhoud is het ook redelijk complex en daardoor als onderwerp minder geschikt voor de snelle media. Het experiment is immers lastig in drie zinnen uit te leggen en kan ook niet als een 'leuk evenement' worden gepresenteerd. Er is daarom voor gekozen te concentreren op mond-tot-mond reclame en summier gebruik te maken van andere media. Liever dat men langzaam de rijkdom van het project ontdekt, dan dat men teleurgesteld wordt in opgeklopte verwachtingen (op de locatie valt er immers in feite vrij weinig te beleven).

Financieel zijn er ook nog niet veel middelen om publiciteit te voeren met een kwaliteit die overeenstemt met het serieuze karakter van het experiment. Wij zijn dus enigszins terughoudend met het benaderen van de media. Wel verwelkomen we media die serieuze aandacht aan de opzet en achtergrond van het experiment willen besteden, zoals een paginagroot artikel in de NRC, de website van Tegenlicht en recent een aardige TV-reportage van de NCRV.

Deze strategie is beperkt maar blijkt vooralsnog goed te werken. Wij bereiken nog niet veel mensen, maar degenen die wij bereiken zijn doorgaans erg enthousiast en vertellen het in eigen kring door. Wat betreft de publiciteit kunnen voor de toekomst andere keuzes worden overwogen

8. Techniek

Bij voorbereiding van het project was al duidelijk dat wij vanwege het metaal (Alpaca = zeer hard) en de diameter (50 mm) van de munten op de grens zitten van wat technisch mogelijk is met onze Dutrannoit frictiepers. De eerste zes weken zijn er ook enige opstartproblemen geweest maar deze waren vooral te wijten aan een onbetrouwbare leverancier van de stempels.

Samen met de Fa. Nijdeken (laser graveren van de stempels) en Posthumus (draaien en harden van de stempels) heeft de KRB een soepele productieketen kunnen opzetten. Tot ieders verbazing is het nu technisch en logistiek mogelijk om iedere week (!) een nieuw stempel te produceren. (Ter vergelijking: een commerciële organisatie als de Munt rekent 6 to 8 weken).

Halverwege het jaar trad er wel opeens een slijtageprobleem met de frictieband van de pers op. Hierdoor moest de productie tijdelijk worden verplaatst. Deze band is met enige moeite vervangen en sindsdien draait de pers als een zonnetje. Na enkele technische aanpassingen kan de geldpers nu zelfs met extra kracht slaan. Ook de stempeltechniek is in loop der tijd verbeterd zodat wij tegenwoordig nog mooiere en scherpere munten kunnen slaan.

9. Wissel en handel

De opzet was aanvankelijk om iedere week een nieuwe munt uit te brengen maar dit bleek organisatorisch niet haalbaar. Kunstenaars hebben vaak wat meer tijd nodig en daarom zijn enkele emissies verlengd. In de zomer werden er nauwelijks meer munten gesisseld en leek het ons zonde om een hele serie uit te brengen. In plaats daarvan is in de maand augustus één speciale zomermunt van Elly Baltus uitgebracht.

Overige munten zijn ontworpen door de volgende kunstenaars:

- Bill Drummond
- John Körmeling
- Anne de Vries
- Merijn Bolink
- F. Starik
- Erik van Lieshout.

Het afgelopen jaar zijn er 25 verschillende munten uitgebracht: 6 series van 4 munten en de zommunt. Om te besparen op de rondellen zijn van iedere munt niet alle 100 exemplaren geslagen. In de praktijk werden er namelijk tussen de 15 en 30 munten van één emissie gewisseld. De overige munten alvast voor de voorraad produceren, zouden alleen maar onnodige kosten met zich meebrengen. Vanzelfsprekend is de nummering van alle geproduceerde munten goed gedocumenteerd. In de toekomst kan het resterend aantal munten dus altijd worden bijgeslagen. Indien de koers bijvoorbeeld te hoog wordt en de munt onbetaalbaar wordt voor gewone mensen, kunnen wij besluiten de munt te devalueren door de resterende nummers van eerdere emissies alsnog uit te geven.

In totaal zijn er bijna 475 munten gewisseld (waarvan 50 in de voorverkoop onder de openingskoers van € 100). Dit betekent een gemiddelde omzet van 19% en dat is net voldoende geweest om alle activiteiten te kunnen financieren. Met name in de eerste maanden waren spannend of er wel voldoende inkomsten waren om alle rekeningen te kunnen betalen. Deze rekeningen betroffen echter ook de aanloopkosten en bulkinvesteringen voor de lange termijn zoals muntcapsules en verpakkingen.

Bij aanvang werden er op de website ook abonnementen voor meerdere series aangeboden. Het bleek echter bijzonder moeilijk om hiervoor correcte prijzen vast te stellen omdat deze gebaseerd dienden te worden op een toekomstig koersverloop. Na enige weken bleken de abonnementen te hoog geprijsd en is besloten deze producten niet langer aan te bieden. De kopers van een abonnement is inmiddels compensatie aangeboden voor het te veel betaalde bedrag.

Vanaf 1 september waren er voldoende munten in omloop om de dealing room te kunnen openen. De handel is heel voorzichtig begonnen met enkele advertenties. Daarna is een langzaam stijgende lijn ingezet. In totaal zijn er 45 advertenties en biedingen geplaatst. De koers is in 7 maanden opgelopen van € 100 tot € 109,69. Geëxtrapoleerd betekent dat een jaarrendement van ruim 15%. Dat is maar liefst 5% meer dan de door ons ingeschatte (en middels de wisselrente gegarandeerde) 10% waardeinstijging.

Van alle gewisselde munten is welgeteld één munt teruggewisseld. Vooralsnog accepteren de kopers dus de intrinsieke waarde van de nieuwe reservemunt en kunnen wij het experiment als bijzonder succesvol beschouwen.

Aldus goedgekeurd op de Algemene Ledenvergadering 28 april 2013,

J.G.M. de Bruijn, voorzitter
M.de Boer, secretaris
H. van Meegdenburg, penningmeester
H. Koning, bestuurslid

Financieel verslag

Het boekjaar van de coöperatie Kunst Reserve Bank loopt gelijk met het kalenderjaar. Per 6 April 2011 is er een bankrekening bij de Triodosbank en een kasadministratie geopend. In het boekjaar 2011 zijn er echter nauwelijks mutaties geweest. De fiscale boekhouding 2011 is daarom doorgeschoven naar het boekjaar 2012. Onderstaande balans betreft dus het resultaat vanaf de aanvang van de activiteiten t/m 31 december 2012.

De volledige jaarrekening met toelichting is gepubliceerd op de website.

Balans en exploitatierekening per 31-12-2012

ACTIVA		PASSIVA	
<u>Materiële vaste activa</u>		<u>Eigen vermogen</u>	
Inventaris	6.226	Ledenkapitaal 1 januari	--
	<u>6.226</u>	Exploitatieresultaat	- 3.617
		Ledenkapitaal 31 december	<u>- 3.617</u>
<u>Vlottende activa</u>		<u>Kortlopende schulden</u>	
Voorraden	5.845	Schulden aan leden/initiatoren	20.802
Belastingen	<u>3.963</u>	Overige schulden	<u>2.813</u>
	<u>9.808</u>		<u>23.614</u>
Liquide middelen	<u>3.963</u>		
Totaal	<u>19.997</u>	Totaal	<u>19.997</u>

OPBRENGSTEN

Omzet	39.608
Kostprijs van de omzet	33.098
Bruto-Marge	<u>6.511</u>

KOSTEN

Afschrijvingen/waardemutaties materiële vaste activa	1.305
Bedrijfskosten	<u>8.566</u>
<u>Som der bedrijfslasten</u>	<u>9.871</u>

<u>Bedrijfsresultaat</u>	<u>- 3.360</u>
--------------------------	----------------

Opbrengst financiële vaste activa	--
Rentelasten e.d.	- 257
Rentebaten e.d.	--
<u>Financieel resultaat</u>	<u>- 257</u>

Resultaat voor belastingen	- 3.617
Belasting op het resultaat	--
<u>Resultaat na belastingen</u>	<u>- 3.617</u>